

УДК 82. 09

Урезченко В.

Київський університет імені Бориса Грінченка

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ: АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Науковий керівник: викладач кафедри іноземних мов Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя Боднар О.І.

Проблема людини та її екзистенція у суспільстві є однією з найактуальніших тем, яку досліджують філософія, культурологія, соціологія та сучасна компаративістика. Теорія літератури розглядає проблеми філософської антропології через низку художніх образів, персонажів, героїв тощо, які стають об'єктом компаративного дослідження, адже образ кожної країни демонструє специфіку часу та простору, свого менталітету, свого розуміння розв'язання тієї чи іншої проблеми існування. Тому можна стверджувати, що основні філософські проблеми антропогенезу актуалізуються у літературознавчих дисциплінах і набувають того чи іншого мистецького забарвлення завдяки мовним і культурно-національним особливостям, притаманних цілому поетичному поколінню.

Кожен твір – це своєрідна антропологія. Художнім образом виступає здебільшого людина, хоча поезія багата на образи-пейзажі, але й ті здебільшого олюднені. Під образами природних стихій можна прослідкувати образ людського характеру, її бажання, її ненависть, неприборкане прагнення доброго чи злого вчинку. Доволі часто у поетичних рядках людські почуття переносяться на явища природи або ж навпаки. Світле, яскраве забарвлення явищ природи – піднятий настрій; у безодні людських проблем всі негаразди відходять далеко. Таким чином, крізь образ природи ми можемо споглядати образ людини.

Проблематикою образів як естетичної категорії займався багато літературознавців (Костенко А.С. «Діалектика художнього образу», Галич О., Назарець В., Васильєв Є. «Теорія літератури», Владимиров С. «Стих и образ. Размышление о современном стихе» Лановик М. «Функціонування художнього образу в різномовних дискурсах» та інші), намагаючись у широкому та вузькому значенні окреслити його теоретично. Дослідження показують невичерпність даної категорії. Теорія антропогенезу в сучасній науковій картині світу постає як процес невідомого та малозрозумілого. Як зазначав відомий французький антрополог П'єр Тейяр де Шарден, «людина є найтаємничішим об'єктом науки, який постійно спантеличує дослідників».

Політично-соціальні зміни штовхали поетичне коло до руху, дали імпульс до екзистенціального підходу, до антропоцентризму у художньому творі; а образ людини як найвищої життєвої цінності починає займати провідне місце не лише у філософії, а й у літературі. Питання творення образів поетичного твору як унікального діапазону широти авторського самоаналізу, мислення та у деякій мірі пророцтва належить до актуальних літературознавчих проблем. Філософська антропологія переносить коло своїх проблем у літературознавчий дискурс. Філософська традиція в основі свого змісту містить відношення людини до світу. У літературній поезії через образ спостерігається реальне відношення наявного чи вигаданого до світу через внутрішнє «я» поета. Згадується знаменита теза Сократа «Пізнай самого себе». Художній образ поетичного твору відкриває нову тезу – «Пізнай життя через слово іншої людини, порівняй з прийдешнім і відкрій себе».